

Postbus 2894 1000 CW Amsterdam

Aan de woordvoerders integratiebeleid van de vaste
commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Landelijk Bureau

Postbus 2894

1000 CW Amsterdam

Telefoon (020) 346 72 00

Helpdesk (020) 346 72 50

Fax (020) 617 81 55

www.vluchtelingenwerk.nl

info@vluchtelingenwerk.nl

datum 13 februari 2019

betreft AO Inburgering en integratie op 20 februari a.s.

ons kenmerk O.2.2.19-014.EL

Geachte woordvoerders,

Op 20 februari a.s. staat een Algemeen overleg 'Inburgering en integratie' gepland. Minister Koolmees heeft beloofd om u hiervoor nog te informeren over de voortgang van de 'Veranderopgave inburgering' (VOI). VluchtelingenWerk Nederland wil u graag alvast een aantal aandachtspunten meegeven.

Huidige inburgering

Voor de tussenperiode in aanloop naar de nieuwe wet wil de minister afspraken maken met gemeenten over extra inzet en pilots voor de huidige inburgeringsplichtigen¹. Elke verbetering van de huidige inburgering juichen we toe. Het belang is groot omdat de tussenperiode naar verwachting ruim een jaar gaat duren en in die periode vele vluchtelingen nog moeten inburgeren. We vinden het van belang dat ook deze inburgeraars een goede start kunnen maken. We hopen dat gemeenten voldoende in staat en bereid zijn om deze uitdaging op te pakken. Dat wil zeggen dat zij ervoor zorgen dat de inburgeringsplichtigen in hun gemeente een passende cursus volgen en hun inburgering binnen de gestelde termijn afronden. En zorgen voor een aanvullend aanbod voor degenen van wie de termijn al is verstreken, zodat zij alsnog aan hun inburgeringsplicht kunnen voldoen. Goede monitoring door het ministerie, lijkt ons echter aan te bevelen.

De minister kan daarnaast in de tussenperiode de inburgering ook zelf verbeteren door te voorkomen dat de gevolgen van fraude en andere misstanden in de inburgering voor rekening komen van de inburgeringsplichtigen. Ons inziens zou het niet mogen voorkomen dat inburgeringsplichtigen soms de (hoogste) rechter moeten inschakelen om tot de conclusie te komen dat: "In situaties waarin verwijtbaarheid volledig ontbreekt geen

1 Zie de brief van 23 oktober; 32824 nr. 238

grond bestaat voor boeteoplegging².”

VluchtelingenWerk pleit er voor om meer rekening te houden met de zwakke positie van de inburgeringsplichtigen in het huidige stelsel. Door bij mensen die niet op tijd voldoen aan de inburgeringsplicht rekening te houden met hun zwakke (informatie-) positie en af te zien van het opleggen van een boete.

Veranderopgave inburgering

Het afgelopen halfjaar is het ministerie samen met een groot aantal betrokken, waaronder VluchtelingenWerk, aan de slag gegaan met de uitwerking van ‘de hoofdlijnenbrief³. Zoals wij uw commissie eerder⁴ hebben laten weten, zijn wij zeer te spreken over de gekozen aanpak bij de totstandkoming van het wetsvoorstel en ook over de inhoudelijke contouren, zoals verwoord in ‘de hoofdlijnenbrief’. Dit neemt niet weg dat we ook een aantal hierna genoemde zorgen hebben bij de verdere concretisering.

1. Voorkom grote verschillen tussen gemeenten

Gemeenten krijgen een regierol in de inburgering. Zij zorgen voor voldoende en passend aanbod voor de drie leerroutes en voor een goede intake en voor het opstellen van een persoonlijk plan (PIP). Dat zijn nieuwe taken.

De inburgeraar zou, op grond van rechtsgelijkheid, in elke gemeente op dezelfde behandeling moeten kunnen rekenen. De kansen die men krijgt om aan de landelijke inburgeringsplicht te voldoen, mogen immers niet afhankelijk zijn van de woonplaats.

Een eerste woonplaats die vluchtelingen bovendien niet zelf kunnen kiezen.

Inburgering wordt straks (en ook nu al) in toenemende mate gecombineerd met een vorm van participatie. In de huidige praktijk constateren wij dat sommige gemeenten prioriteit geven aan een zo snel mogelijke uitstroom uit de bijstand. Dit staat echter vaak op gespannen voet met een passend inburgeringstraject en inzet op duurzame arbeidsparticipatie. Daarnaast zien we dat soms onvoldoende rekening wordt gehouden met de individuele situatie en belastbaarheid. Voor sommigen is het bijvoorbeeld te zwaar om overdag in de groenvoorziening te werken en ‘s avonds een inburgeringscursus te volgen.

VluchtelingenWerk bepleit daarom dat er landelijke kwaliteitseisen worden opgesteld om de rechtsgelijkheid van inburgeraars te garanderen en dat gemeenten daaraan moeten voldoen bij de uitvoering van de nieuwe taken. Daarnaast zouden inburgeraars inspraak moeten hebben in en bezwaar kunnen maken tegen een onvoldoende passend PIP.

2 Zie uitspraak Raad van State 201802791/1/V6 van 16 januari 2019

3 In onze brief van 2 juli 2018; 32824 nr. 223

4 In onze brief van 28 juni 2018 kenmerk:

2. Stel eisen aan deskundigheid

Met iedere inburgeraar neemt de gemeente een 'brede' intake af, die op individueel niveau inzicht geeft in de startpositie en de ontwikkelmogelijkheden van een inburgeringsplichtige. Omdat deze intake voor meerdere jaren bepalend is voor hoe de inburgering van de statushouder eruit komt te zien, is het belang van de kwaliteit van de 'brede intake' groot.

VluchtelingenWerk is van mening dat voor deze intake en PIP veel deskundigheid is vereist en pleit er daarom voor dat betrokken medewerkers moeten voldoen aan landelijk vastgelegde kwalificatie-eisen voor de uitvoering van deze taken.

3. Bewaak de kwaliteit van het (cursus-) aanbod

De Kamer heeft onlangs besloten⁵ dat gemeenten moeten blijven samenwerken bij de uitvoering van de Jeugdwet en de Wmo. Het kabinet voert deze verplichting om samen te werken opnieuw in, omdat gemeenten nog te weinig vrijwillig samenwerken.

VluchtelingenWerk is van mening dat het zonder regionale samenwerking onmogelijk is om in alle gemeenten individueel maatwerk te bieden. Dat wil zeggen: een goede intake met een passend plan (PIP) en voldoende, kwalitatief en betaalbaar inburgeringsaanbod en begeleiding. VluchtelingenWerk pleit er daarom voor dat gemeenten -ook bij de inburgering- worden verplicht tot regionale samenwerking.

4. Invulling 'ontzorgen'

VluchtelingenWerk vindt dat het ontzorgen terughoudend moet worden toegepast. Veel vluchtelingen zijn prima in staat om hun eigen (financiële) huishouding te voeren. Ons inziens is er daarom onvoldoende grond voor het ontzorgen als generieke maatregel voor alle nieuwe vluchtelingen. Dit neemt echter niet weg dat deze maatregel bij een beperkte groep wellicht schulden kan voorkomen.

VluchtelingenWerk pleit er voor dat het ontzorgen tijdens de intake wordt aangeboden aan diegenen die kans hebben om in de schulden te geraken en dat in de PIP afspraken worden gemaakt over de duur van het ontzorgen en het bevorderen van financiële zelfredzaamheid.

5. Financiering

Het baart VluchtelingenWerk zorgen dat het beschikbare budget voor het nieuwe stelsel al bij voorbaat vaststaat; zonder uitgewerkte plannen met een doorberekening of realistische inschatting van de kosten. Voor de uitvoeringskosten van gemeenten is zelfs geen enkel budget gereserveerd. Het risico bestaat dat het gewenste stelsel hierdoor

5 Aangenomen wetsvoorstel 34857, nr. 2

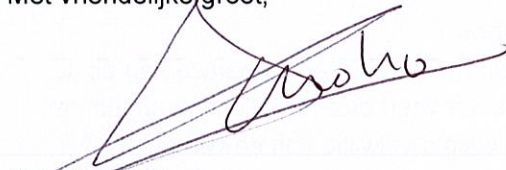
AO Inburgering en integratie op 20 februari a.s.

(financieel) niet haalbaar blijkt te zijn en bijvoorbeeld gemeenten voor de goedkoopste optie kiezen in plaats van de kwaliteit van de inburgering.

VluchtelingenWerk pleit voor een goede doorrekening van het nieuwe stelsel, zodat eventuele tekorten in de uitvoer van het nieuwe stelsel zichtbaar worden.

Wij hopen dat u aandacht wilt vragen voor bovenstaande punten in uw overleg met de minister.

Met vriendelijke groet,

Abdeluheb Choho
Directeur

cc. De heer W. Koolmees, Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid